2.4. Transversale maatregelen

De transversale maatregelen vormen een essentieel onderdeel van dit Interfederaal LGBTQI+ Actieplan. Ze geven concreet vorm aan de interfederale samenwerking en maken zichtbaar waar de deelnemende overheden zich gezamenlijk toe verbinden. Deze maatregelen zijn niet specifiek voor dit actieplan ontwikkeld, maar zijn van toepassing op alle thematische interfederale actieplannen tegen discriminatie die door de deel-IMC ontwikkeld worden in de plancyclus 2026-2030.

Er is bewust gekozen voor een beperkt aantal kwalitatieve transversale maatregelen. Het gaat om gerichte hefbomen die net door hun interfederaal karakter een bijzondere meerwaarde hebben. Ze zijn bedoeld om de kwaliteit, samenhang en doeltreffendheid van het beleid te versterken en om een antwoord te bieden op noden die zich over beleidsniveaus en vormen van discriminatie heen stellen. Voor deze eerste plancyclus, 2026 – 2030, werden vier transversale maatregelen vastgelegd. De concrete uitwerking van deze transversale maatregelen wordt opgenomen in uitvoeringsfiches die als bijlage bij dit actieplan worden toegevoegd.

2.4.1. De oprichting van een interfederaal platform voor dataverzameling

Er wordt een interfederaal platform rond dataverzameling opgericht. Deze maatregel beantwoordt aan herhaalde aanbevelingen uit nationale en internationale evaluaties en projecten. Er is namelijk een structureel tekort aan betrouwbare data in België, gecombineerd met een interne versnippering van initiatieven en data over verschillende beleidsniveaus en thema's heen. Hoewel Unia, het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen (IGVM) en het Vlaams Mensenrechten Instituut (VMRI), alsook vele andere (middenveld-)organisaties reeds waardevol werk hebben geleverd op het vlak van dataverzameling en -analyse, ontbreekt een overkoepelend interfederaal kader dat deze inspanningen coördineert en versterkt. Op het Europees niveau blijft er een grote vraag naar een meer uniforme aanpak van het werk om consequent betere beleidsadviezen te kunnen formuleren, gestaafd op concrete data. Dit platform zou een grote stap vooruit zijn om deze data te centraliseren en goede praktijkvoorbeelden uit te wisselen om het gebruik van deze data te optimaliseren. Dit door middel van het verenigen en versterken van goede initiatieven op alle niveaus. Dit platform zou systematische en gestandaardiseerde gegevensverzameling mogelijk maken, de samenwerking tussen entiteiten verbeteren en zowel beleidsontwikkeling als de monitoring van maatregelen en wetgeving ondersteunen. Door expertise uit wetenschap, administraties en middenveld samen te brengen, zou een gedeelde kennisbasis ontstaan die toelaat beleidskeuzes wetenschappelijk te onderbouwen en gericht te versterken. Daarnaast sluit deze maatregel rechtstreeks aan bij de Europese richtlijnen inzake gelijkheidsorganen[i], die lidstaten oproepen om gelijkheidsorganen een coördinerende rol te geven in de dataverzameling en aanbevelingen te laten formuleren over welke gegevens essentieel zijn voor de bestrijding van discriminatie. Het platform is niet bedoeld om bestaande structuren te dupliceren, maar bouwt expliciet voort op de goede praktijken en het werk dat al verricht is door Unia (o.a. het project Improving Equality Data Collection in Belgium), het IGVM en het VMRI en hun onderzoeken. De meerwaarde ligt in de interfederale coördinatie en het samenbrengen van versnipperde initiatieven in één gedeeld kader, waarbij de bestaande expertise van de gelijkheidsorganen als fundament dient, en als springplank voor meer gecoördineerde beleidsacties.

2.4.2. De ontsluiting en opvolging van evaluaties van de antidiscriminatiewetgeving

De betrokken overheden nemen de gezamenlijke verantwoordelijkheid op om informatie te delen over de eventuele evaluaties van anti-discriminatiewetgeving. Die informatie wordt ondergebracht op een centrale locatie, zodat de toepassing, doeltreffendheid en eventuele lacunes van de wetgeving duidelijk in kaart worden gebracht. Hoewel er vanuit verschillende hoeken een vraag bestaat naar een uniforme evaluatie van alle wetgevingsinstrumenten over discriminatie op de verschillende bestuursniveaus in België, blijkt dit in de praktijk moeilijk realiseerbaar. Daarom wordt gewerkt naar een centralisatie van alle evaluaties van relevante wetgeving (wetten, decreten, ordonnanties, …). Op die manier ontstaat een overzichtelijk en toegankelijk geheel dat zowel de huidige stand van zaken als de noodzakelijke verbeterpunten zichtbaar maakt.

2.4.3. De versterking van de toegankelijkheid van informatie over rechten, gelijkheidsorganen en ondersteuningsmogelijkheden

Het landschap van gelijkheidsorganen wordt vaak beschreven als ingewikkeld, wat het moeilijker maakt voor slachtoffers van discriminatie om de juiste hulp te vinden. Begeleiding bij discriminatie of ondersteuning van slachtoffers is essentieel, en dit moet zo vlot en eenvoudig mogelijk kunnen gebeuren. Verenigingen van het middenveld pleiten al jaren voor een enkelvoudig aanspreekpunt voor discriminatie, wat echter moeilijk haalbaar lijkt in de Belgische structuur, met haar gelijkheidsorganen op federaal en op deelstatelijk niveau. Vandaar de maatregel om te werken aan een duidelijk overzicht voor burgers en geïnteresseerden om op een eenvoudige manier het juiste aanspreekpunt te vinden. Dit vertaalt zich naar een eenvoudige webpagina, waar geïnteresseerden door middel van een drop down menu of een ander eenvoudig doorkliksysteem, snel bij het juiste, relevante aanspreekpunt terecht komen. Dit werk is in afwachting van bijkomende afspraken met betrekking tot vlottere doorverwijzing volgens het ‘geen verkeerde deur-principe’, waarbij de verschillende deelnemende overheden ijveren voor de nodige samenwerking tussen de gelijkheidsorganen.

2.4.4. Globaal overzicht van steunmogelijkheden voor maatschappelijke actoren

De federale Dienst Gelijke Kansen centraliseert informatie van de deelnemende overheden over relevante steunmogelijkheden voor organisaties die actief zijn in de strijd tegen discriminatie. Dit overzicht beperkt zich tot mogelijkheden die relevant zijn voor de thema’s van de interfederale actieplannen tegen discriminatie die in ontwikkeling zijn. Voor de periode 2026–2030 gaat het om de strijd tegen racisme en LGBTQI+-personen. De ondersteuningsmogelijkheden worden op een overzichtelijke en gebruiksvriendelijke manier ontsloten. Per ondersteuningsmogelijkheid wordt, voor zover relevant, aangegeven wat het doel is van de oproep, welke voorwaarden gelden, wie in aanmerking komt en hoe een aanvraag kan worden ingediend, met verwijzing naar de bevoegde overheid of de juiste aanvraagpagina. De betrokken overheden bepalen zelf welke ondersteuningsmogelijkheden zij, binnen hun bevoegdheden, relevant achten in het kader van de interfederale actieplannen tegen discriminatie. Zij bezorgen deze informatie aan de Dienst Gelijke Kansen, die instaat voor de centralisatie en publicatie ervan op hun website. Enkel ondersteuningsmogelijkheden die expliciet gericht zijn op, of een duidelijke en directe link hebben met, de thema’s van de interfederale actieplannen tegen discriminatie, worden opgenomen. Het globaal overzicht is niet bedoeld als een exhaustieve inventaris van alle bestaande ondersteuningsmogelijkheden en illustreert slechts één van de manieren waarop de verschillende beleidsdomeinen inspanningen leveren.

[i] https://www.consilium.europa.eu/nl/press/press-releases/2024/05/07/strengthening-the-role-of-equality-bodies-across-the-eu-council-adopts-two-directives/#:~:text=De%20Raad%20heeft%20vandaag%20formeel%202%20richtlijnen,behandeling%20in%20de%20hele%20EU%20te%20versterken